

Předkladatel: Jiří Rejda, starosta MO Pardubice V

Zpracovatel: Ing. Iveta Vašíčková, vedoucí odboru sekretariátu starosty

číslo zprávy: **4.**

Schválení aktualizovaných postupů knihovny MO Pardubice V

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo MO Pardubice V po projednání schvaluje dnem 2.9.2026 předložený dokument „Postupy 2026 knihovny MO Pardubice V“.

Důvodová zpráva:

Stávající metodické postupy Knihovny MO Pardubice V již plně neodpovídaly moderním standardům knihovnické praxe a novým technologickým nástrojům, které knihovna využívá. Klíčovým faktorem pro změnu je plná integrace a využívání specializovaného automatizovaného knihovního systému **Koha**. Ten nově digitalizuje a automatizuje procesy přidělování přírůstkových čísel, evidenci výpůjček i samotné vyřazování a revize fondu. Předložený dokument „POSTUPY 2024“ jasně definuje kompetence a formální procesy, které dosud chyběly nebo byly ošetřeny nesystémově (zejména oceňování a hlášení knižních darů, barevné a věkové štítkování dle žánrů a pevné lhůty pro úbytky periodik). Hlavním cílem předloženého materiálu je zvýšení transparentnosti hospodaření s majetkem městského obvodu, zefektivnění práce knihovníků a zpřehlednění fondu pro koncové čtenáře.

Mezi klíčové změny a přínosy patří:

- **Optimalizace správy fondu v systému Koha:** Automatizované hlídání číselné posloupnosti přírůstků a zamezení duplicitě čísel při úbytcích majetku.
- **Nová metodika značení (Štítkování):** Zavedení barevného rozlišení žánrů na hřbetech knih (např. historické romány, detektivky, fantasy) a detailního věkového rozlišení dětské literatury (kategorie M1 až M5 od 0 do 15+ let). To výrazně usnadní orientaci návštěvníků.

- **Transparentní oceňování darů:** Zavedení jasného mechanismu pro stanovování cen u darovaných knih na základě tržních cen v distribuci a zavedení **povinného písemného čtvrtletního hlášení** pro ekonomický odbor.
- **Časový harmonogram úbytků:** Přesné stanovení časových lhůt pro vyřazování periodik (1 rok u denního tisku a týdeníků, 2 roky u čtrnáctideníků a měsíčníků) s ohledem na sledování pětileté historie výpůjček.
- **Zákonný postup při likvidaci:** Důsledné dodržování Knihovního zákona č. 257/2001 Sb. nabídkou vyřazených knih a periodik dalším institucím (školy, nemocnice, věznice, domovy pro seniory) před jejich fyzickou likvidací.
- **Ochrana majetku a revize:** Zpřesnění podmínek pro řádnou revizi fondu (1x za 5 let) a definování procesů pro mimořádné revize za účasti tříčlenné komise schvalované Radou MO Pardubice V.

POSTUPY 2026 – Knihovna MO Pardubice V

Knihovní fond

Knihovní fond se skládá z knih (beletrie pro dospělé, beletrie pro děti a mládež, naučná literatura pro dospělé, naučná literatura pro děti a mládež), periodik (pro dospělé, pro děti a mládež), map, CD (audioknihy) a deskových her.

Přírůstky

Množství přírůstků do knihovního fondu je závislá na počtu zakoupených či darovaných knihovních jednotek. Nákupy se odvíjí od přiděleného rozpočtu Městského obvodu Pardubice V na dané období.

Evidence těchto knihovních jednotek je vedena v současnosti v systému Koha. Každý přírůstek má jedinečné přírůstkové číslo, které vyhodnocuje sám systém. Je třeba kontroly v posloupnosti přírůstků.

Práce s knihou

Po přijetí objednávky přichází na řadu kontrola s fakturou, dodacím listem a kontrola samotných knih (správné vydání, opotřebení,...).

- razítka:
 - DUKLA – označuje vlastníka knihovní jednotky, umístění na počátku knihy, na straně 17 a na konci textu souvisejícím s příběhem (nepočítá se poznámka autora, poděkování, historické a faktografické poznámky,...)
 - Knihovna MO Pardubice V – umístění na vnitřní zadní straně tvrdých desek knihy
 - Razítko „tabulkové“ – umístění u tiráže – vyplní se přírůstkové číslo, stavěcí znak či tematická skupina (MDT)
 - Razítko datumové – umístění na počátku knihy pod razítkem vlastníka knihovní jednotky, měsíc a rok katalogizace
- Na přední část vrchních tvrdých desek se nalepí čárový kód. Nalepí se do pravého dolního rohu svisle. Pouze v případě překrytí textu, důležité ilustrace či obdobných informací, se ean nalepí na nejbližší možné místo, případně vodorovně.

- štítky v horní části hřbetu:
 - o žlutý štítek – historické romány
 - o zelený štítek – detektivky, thrillery
 - o modrý štítek – fantasy a sci-fi
 - o černý štítek – školní četba (klasická literatura)
 - o červený štítek – horory
 - o růžový štítek – naučná literatura
 - o bílý štítek M1 – beletrie pro děti a mládež 0-5 let
 - o bílý štítek M2 – beletrie pro děti a mládež 6-8 let
 - o bílý štítek M3 – beletrie pro děti a mládež 9-11 let
 - o bílý štítek M4 – beletrie pro děti a mládež 12-14 let
 - o bílý štítek M5 – beletrie pro děti a mládež 15+ let
- štítky v dolní části hřbetu:
 - o bílý štítek – platí ve všech žánrech, nehledě na věk čtenáře, nadepíšeme na něj první tři počáteční písmena příjmení autora (s výjimkou naučné literatury, kde píšeme jak první tři počáteční písmena autora, tak číselný znak MDT)
- Následně se knihy obalí do průhledné fólie.
- S darovanými knihami postupujeme stejně.
- oceňování knih:
 - o V případě zakoupených titulů knihovník stanovuje pevnou cenu dle faktury.
 - o V případě darovaných knih knihovník přihlédne k ceně, která je nabízena v nakladatelství či distribuci. Zároveň zhodnotí jejich stav, regionální význam a další takové skutečnosti. Dle toho knihovník určí cenu darovaných knih.
 - o Přijaté darované knihy a jejich hodnota bude hlášena vedoucí ekonomického odboru a vnitřních věcí jednou za čtvrt roku, a to v písemné podobě.

Práce s periodiky

- Periodika jsou objednávana formou předplatného a je potřeba sledovat jejich dodání.
- Evidence rovněž probíhá v aktuálním knihovním systému.
- Na přední stranu umístíme čárový kód do spodní pravé části tak, aby nenarušil text periodika ani jeho čárový kód.
- Na přední stranu umístíme razítko „Knihovna MO Pardubice V“ do horního pravého rohu.
- Ani jedno z razítek nesmí narušit text periodika, ani jeho čárový kód.

Úbytky knih

- Vyřazení a následná evidence vyřazených knih probíhá v aktuálním knihovním systému.
- Přírůstkové číslo se nesmí vyskytnout u jiné knihovní jednotky.
- Seznam vyřazených knih schvaluje vedení Knihovny MO Pardubice V
- Vyřazují se knihy ztracené, opotřebované, zastaralé, duplikáty, multiplikáty.

- Tyto knihy se před likvidací nabízejí v souladu s Knihovním zákonem (dalším místním knihovnám, školským zařízením, domovům pro seniory, Pardubické nemocnici či věznicí).
- Při nezájmu o některé tituly rozhoduje vedení Knihovny MO Pardubice V o nakládání s takovými knihovními jednotkami.

Úbytky periodik

- Vyřazování a následná evidence vyřazených periodik probíhají v knihovním systému Koha.
- Periodika se vyřazují následovně:
 - o Denní tisk – po 1 roce
 - o Týdeník – po 1 roce
 - o Čtrnáctideník – po 2 letech
 - o Měsíčník – po 2 letech
 - o Lze vyřadit i později v případě zájmu o dané periodikum. V tomto případě sledujeme výpůjčky za posledních 5 let.
 - o Lze vyřadit i dříve, a to z důvodu poškození či ztráty po neúspěšném vymáhání hledaného periodika.
- Vyřazená periodika jsou před likvidací nabízena v souladu s Knihovním zákonem. Nakládáme tedy s nimi stejně jako s knihami.
- Při nezájmu o některá periodika rozhoduje vedení Knihovny MO Pardubice V o nakládání s takovými jednotkami.

Ochrana knihovního fondu

- Správné vedení přírůstkového a úbytkového seznamu.
- Pravidelná péče o knihy – kontrola vrácených knih, oprava či nové obalení titulů.
- Správné vedení vypůjčených a vrácených knih.
- Ochrana před odcizením či před jinými vlivy (například živelnými událostmi).
- Vhodné uložení a uspořádání jednotek knihovního fondu.
- Pravidelné revize.

Revize

- Řádná revize – jednou za 5 let
- Mimořádná revize – kdykoli na základě rozhodnutí zřizovatele knihovny, vedení Knihovny MO Pardubice V či při změně knihovníka, vedení knihovny
- Revizi provádí jmenovaná tří členná komise – návrh podává vedení knihovny, návrh schvaluje Rada Městského obvodu Pardubice V.
- Samotná revize se provádí v aktuálním knihovním systému.
- Z revize se vyhotoví 2 zápisy o výsledku. První se následně předává, v rámci informativní zprávy Radě Městského obvodu Pardubice V. Druhý se předává Krajské knihovně v Pardubicích.

